

En Soldaterdagbog fra Treaarskrigen

Ved *H. K. Kristensen.*

(Fortsat).

1850.

For *Januar* og *Februar* Maaneder melder Dagbogen næsten ikke om andet end den omtrent daglige Stillen til Appel, en Gang imellem til Lægeundersøgelse og Lønningsparade. 8. Jan. hedder det: »Stillede om Morgenen ved Fyrtaarnet Kl. 7½ og marcherede til Wiby og blev præsenteret for Generalmajor Schleppegrell i Felttjenesteøvelser«. 15. Jan.: »Stillede Compagniet om Formiddagen Kl. 9 ved Kaptajn Magius' Kvarter til Parade for vores Korpscommandør, Oberstløjtnant Koch og øvedes i Felttjeneste«. 18. Jan.: »Idag er jeg 24 Aar gammel«. 6. Feb.: »Stillede om Morgenen Kl. 7 ved Overjæger Dastrups Kvarter til Arbejde paa Landtungen, som forbinder Cainæs (Kegnes) med Als«. Mærkeligt nok har Jensen ikke fortalt om Rejsen dertil.

1. *Marts*. Stillede til Appel om Fmd. Kl. 10.

2. (Appel. Kaptajnen kundgjorde, at 3. Aars Mandskab skal hjempermittteres saa snart som muligt).

3. Intet nyt. Kirkeparade Kl. 10.

4. Stillede Compagniet til Appel om Fmd. Kl. 10 og modtog Lønning.

5. Appel. De gamle afleverede deres Mundering og Armatur i Sønderborg.

6. Stillede Compagniet Kl. 9 om Fmd. ved Dreiet og marcherede til Lysappel (Lysabild), hvor vi blev inspiceret af 1. Brigades Commandør, Oberst Krabbe.

7. Stillede til Appel og Doktorvisitation om Fmd. Kl. 10 og modtog Afregningspenge om Emd. Kl. 4.

8. Stillede til Appel og Lønningsparade om Fmd. Kl. 10, de gamle stillede til Afmarch Kl. 11.

9. Stillede Compagniet til Appel om Fmd. Kl. 10. Kaptajnen inddelte Compagniet i 8 Korporalskaber; jeg blev sendt til venstre Fløjrode af 7. Korporalskab.

10. Intet Nyt.

11. Stillede Compagniet til Appel om Fmd. Kl. 8, og om Eftermiddagen Kl. 2 blev jeg omkvarteret og blev indkvarteret hos Bolsmand Frederik Hansen i Trænge (i Kegnæs).

12. Stillede til Eksercits om Fmd. Kl. 10.

13. Stillede med fuld Oppakning Fmd. Kl. 10.

14. Stillede til Appel og Lønningsparade om Fmd. Kl. 10. Idag modtager Frilodderne Tøj igen i Sønderborg, da de formedelst indtrufne Uroligheder ej kommer hjem efter den forhen udgivne Bestemmelse, som var at afgaa fra Als d. 17. ds.

15. Stillede Compagniet om Fmd. Kl. 8 ved Dreiet og under Premierløjtnant v. Bruus' Kommando ført til Skovby, hvor Korpset stod opstillet Kl. 9 og blev under Major v. Mønning øvet i Kolonneformering m. m.

16.—19. (Appel).

20. Stillede til Appel om Fmd. Kl. 10 og stillede til Vagt Kl. 12 ved Arrestant Middelfart af 3. Comp.

21.—15. *April*. (Intet særligt ud over Appel, Parade, Lønning, Eksercits og Paaskelørdag Skive-skydning, og 3. April var Jensen til Alters i Kegnæs Kirke. 2. April kom 26 Rekrutter til Kompagniet).

16. *April*. Stillede ved Dreiet om Morgen Kl. 7½ og marcherede under Premierløjtnant Bruuns Kommando til Schauby (Skovby), hvor Korpset samledes Kl. 8½, og under Major v. Mønnings Kommando blev Korpset udstillet i Kæde, forestillende Armeens Arrieregarde fra Als til Kekkenis (Kegnæs). Da vi var kommet over Dreiet, marcherede Korpset samlet til Bredsteen, derpaa marcherede vi til vores Kaptajns Kvarter og modtog Lønning.

17. *April—16. Maj*. (Det sædvanlige plus Timer i Gymnastik og undertiden »fuld Musik« til Marchturene).

17. *Maj*. Stillede Compagniet om Morgen Kl. 5¼ ved Dreiet og marcherede derfra gennem Schauby til Lysabbel, hvor Korpset stod opstillet Kl. 6½ og marcherede derfra under fuld Musik forbi Tanslet til Ketting, hvor 1. Brigade samledes til Revue for General Schleppegrell. Efter endt Eksercits bad jeg om Orlov hos Kaptajnen for at besøge Jørgen Hansen Outrup, som der laa i Kvarter i Ketting By.

18. Stillede til Appel i vagtparademæssig Paa-klædning om Fmd. Kl. 10, og om Emd. Kl. 1 stillede jeg hos Vaabenmester Ribe for at rejse til Sønderborg for at faa en ny Frakke.

19. Pinsedag. Stillede jeg om Fmd. Kl. 9 for at høre Ordre til 7. Korporalskab.

20. Maj—3. *Juli*. (Intet særligt, dog var der 6. Juni Revue i Ketting for General v. Krogh, og Jensen talte med Nabosønnen Jørgen Hansen. Og 22. Juni var der smst. Revue for General Schleppegrell »i Overværelse af den svenske General Malmberg, højstkommanderende over de svenske Tropper i Nordslesvig«. Desuden var Soldaterne en Dag til Læsning og 1. Juli til »Sundheds Læsning« (Sundhedslære), og følgende Dag overværede Schleppegrell Felttjenesten).

4. *Juli*. Stillede vi om Morgenen Kl. 7 $\frac{3}{4}$ ved Korsvejen i Lysabbel, marcherede derfra til Schaubys Eksercerplads, hvor Korpset samledes til Eksercits og øvede Felttjeneste, og da det var til Ende, var vi til Doktorvisitation paa Pladsen; tillige modtog vi Indbydelse af vores Oberstløjtnant paa alle Korpsets Officerers Vegne til at deltage i en lille Fest i Anledning af Sejren ved Fredericia d. 6. Juli f. A. Festen skal afholdes den 6. paa forbemeldte Eksercerplads.

5. Stillede vi hos vores Plotongs (Pelotons) Kommandør med fuld Bepakning til Ammunitions- og Armatur Eftersyn. Om Eftermiddagen Kl. 3 stillede til Lønningsparade, og Kl. 7 stillede jeg til Vagt ved Krudt Karrene.

6. Afløst af Krudtvagten om Morgenen Kl. 7. Hele Compagniet stillede om Emd. Kl. 4 $\frac{1}{2}$ for tillige med en hel Del Piger for ifølge Oberstløjtnantens Indbydelse at deltage i den store Fest. Først marcherede Musikpersonalet, derefter kom de Karle, som havde Piger, hver med sin Pige under Armen, to Par jævnsides hinanden. Derefter kom Kaptajnen med det øvrige Mandskab. Da vi saaledes var opstillet, begyndte vor Musik, og To-

get satte sig i Bevægelse til Eksercerpladsen i Schauby; overalt hvor vi marcherede forbi, strømmede Folk ud for at se os saaledes marchere med Pigerne iblandt os. Paa Eksercerpladsen var alt prægtigt indrettet, et stort Telt var oprejst, bestemt til Middagstaffel for Officererne; det var prægtig udziret med Grønt og især Egeløv. Den Ende, der var bagest, var især prægtig udziret med Grønt, og vore tyske Sabler dannede et prægtigt Skue, tillige var anbragt tvende store Dannebrogsgflag, hver paa sin Side af Sablerne, ved Indgangen til Teltet var oprejst en Flagstang, her vajede vort gamle Dannebrog stolte; midt for Teltet var anbragt en rund Plads, indhegnet med en Snor, bestemt til Danseplads. Udenfor var en Plads, bestemt til Spiseplads, men en for hvert Compagni. Da alting var i Orden, oplæste Adjudanten Generalbefaling fra General Krogh, hvori han lykønskede os til denne Festdag. Kort efter ankom General v. Schleppegrell. Efter at have hilset paa os, begyndte Musikken og Dansen, først henimod Kl. 7 eller 8 affyredes det første Kanonskud som et Signal for, at Middagstaffelet nu skulde begynde. Nu begyndte vi at spise og drikke, hver Mand fik en Flaske Punch, en halv Pægl Brændevin og saa meget fransk Brød med Smør og Ost eller Kød paa. Nu da Folk begyndte at blive muntre, blev mange Skaaler udbragte. Officererne udbragte et Par, som ledsagedes af Kanonskud. Da vi nu var færdige med Spisningen, begyndte Dansen paany, og vores Officerer vare ret lystige. Om trent Kl. 12 om Natten affyredes tvende Kanonskud som Signal, at Festen var sluttet, og enhver marcherede hjem i sit Kvarter.

7.—14. (Intet særligt).

15. Stillede om Morgenen Kl. 5 ved Kaptajnens Kvarter til Afmarch, og marcherede til Viby, hvor Korpset samledes Kl. 6 og marcherede til Sønderborg.

16. Stillede vi om Morgenen Kl. 3 ved »Stadt Hamburg«; derefter marcherede hele Korpset til Dybbøl Bakke, hvor 1. Brigade samledes. Derefter marcherede vi til Bøiskov, hvor vi laa i 4 Timer, rejste derfra til en By, som hedder Qværs (Kværs), og 2. Division blev indkvarteret i een Gaard.

17. Stillede om Morgenen Kl. 5 og marcherede norden for Bou, hvor vi holdt Hvil i nogle Timer, og henimod Aften marcherede vi igennem Flensborg, hvor Gaderne blomstrede af en uhyre Mængde Dannebrogssflag, den ene større og kønnere end den anden, og en stor Del af Borgerne modtog os med Hurraraab, og de smaa Børn og Pigerne sad omkring i Vinduerne og vinkede med smaa Dannebrogssflag og hvide Lommetørklæder. Flere Købmænd gav os flere Flasker Vin at læske os paa. Derpaa kom vi straks paa Piquetvagt.

18. Var jeg ude i en Rekognosceringspatrouille igennem Taarup (Tarup) og Adelby, afløst af Vagt af 10. lette Infanteribataillon og marcherede tilbage gennem Flensborg til Krujan Skoven, hvor vi holdt Hvil i nogle Timers Tid. Marcherede derpaa om Eftermiddagen Kl. 4 paany gennem Flensborg ud til Taastrup (Tastrup), hvor vi laa om Natten.

19. Stillede om Formiddagen Kl. 7 til Appel og om Emd. Kl. 7 $\frac{3}{4}$ til Lønningsparade og Kl. 9 til Afmarch til Hørup (Hyrup), hvor vi laa paa Piquetvagt om Natten.

20. Marcherede vi til Huesby, hvor vi laa paa Piquetvagt og afløste 4. Bataillon om Fmd. Kl. 10.

21. Afløst af 10. Bataillon og marcherede til Hørup, hvor vi bivuakerede.

22. Laa i Bivuak ved Hørup.

23. Marcherede vi til Stente Wollerup (maaske Kollerup), hvor vi bivuakerede den Dag, til Appel om Emd. Kl. 8.

24. Marcherede vi fra om Morgen Kl. 1, til vi naaede Loyd (antagelig Havetoftløjt) om Formiddagen Kl. 8, hvor vi straks kom paa Feltvagt. Vi hørte en stærk Kanonade paa vores højre Fløj.

25. Posterne blev indtrukket om Natten Kl. 1, og vi marcherede igennem en Skov, hvorefter vi stødte paa de fjendtlige Forposter, som vi øjeblikkelig fordrev til Fauenstein (Nr. Farensted), hvor der udviklede sig en meget haard Kamp til henimod Middag, da Ilden sagtnedes betydeligt paa begge Sider, men vi beholdt Valpladsen. En stor Mængde Vaaben og saarede faldt dermed i vore Hænder. Tyskerne trak sig straks efter Fægtningen tilbage til Misunde (Mysunde) og retirerede over en der slaaet Flydebro over Slien. Om Eftermiddagen Kl. 4, da vi havde udhvilet os lidet, rykkede vi bag efter Fjenden til Tolk, hvor vi laa Piquetvagt om Natten.

26. Stillede vi om Morgen Kl. 7 og marcherede til Nybel (Nybøl), hvor hele Brigaden bivuakerede. Om Eftermiddagen Kl. 3 marcherede vi til Goltoft, hvor vi blev indkvarteret i en Gaard og beværtet med Kaffe og Drikke.

27. Stillede vi om Emd. Kl. 1 og marcherede til en By, som hedder Geel, hvor vi blev indkvarteret i en Gaard. Det halve Comp. til Appel Kl. 8.

28. Allarmeret om Natten Kl. 2 og marcherede til Misunde og blev sat over Slien paa Færgepram-

men, marcherede derfra til Holm ved Chausseen imellem Slesvig og Ækkernførde (Eckernførde), hvor vi maatte ligge Piquetvagt. Og jeg var ude i en Patrouille igennem Flekkeby til Woldskov, til lige igennem Gødeby (Gyby).

29. Kom vi paa Feltvagt og afløste 3. Peloton af vores Comp.

30. Blev vi afløst af 1. Reservebataillon om Fmd. Kl. 10, og om Emd. Kl. 3 marcherede vi til en By ved Navn Kockendorf, hvor hele Brigaden bivuakerede; om Aftenen Kl. 8 til Appel.

1. *August*. Stillede om Fmd. Kl. 8 for at opgive, hvad der var tabt i Slaget den 25. f. M., stillede til Appel om Emd. Kl. 8.

2. Endnu bivuakerer vi ved Kockendorf, til Appel om Aftenen Kl. 8.

3. Stillede vi om Morgenens Kl. 8 og marcherede paa Feltvagt ved Bomhuset udenfor Flekkeby.

4. Afløst af vores Compagnis 1. Division om Fmd. Kl. 9 og kom paa Piquetvagt ved Kroen i samme By. Patrouillerede igennem Woldskro (Volfkro) ud imellem Hytten og Krob-Kirken.

5. Afløst af 1. Reserve Bataillon om Fmd. Kl. 10 og marcherede tilbage til vores Bivuakstilling pr. Kockendorf. Stillede til Lønningsparade og Appel Kl. 7.

6. Blæst Alarm om Natten Kl. 3, da der var indløben Melding, at Fjenden var i Fremrykning, og vi maatte staa i slagfærdig Stand til Kl. 12. Til Appel Kl. 8 om Aftenen.

7. Stillede til Appel Kl. 9 Fmd. og Kl. 8 Emd.

8. Stillede om Morgenens Kl. 4, og hele Brigaden rykkede frem for at rekognoscere og for at inddrive Rekvisitioner. Vort Compagni var i Korpssets

Avantgarde, vi marcherede igennem Østerby til Gasefeldt (Askfeld), hvor der gjordes Holdt; der patrouilleredes til Damendorf (Damtorp) og imod Wittensee, hvor vi stødte sammen med en fjendtlig Insurgentpatrouille, der affyredes 4—5 Skud af vore, hvorefter de fjendtlige retirerede uden at affyre et eneste Skud. Omtrent Kl. 4 om Emd. begyndte vi Tilbage-marchen til vores Bivouak ved Kockendorf.

9. Stillede om Fmd. Kl. 8 og marcherede til Flekkeby, hvor vor Division straks kom paa Feltvagt i en Skov uden for Byen.

10. Afløst af vort Compagnis 1. Division og kom paa Piquetvagt ved Kroen i Flekkeby.

11. Afløst af 1. Reservebataillon om Fmd. Kl. 9 og marcherede tilbage til vores Bivouakstilling. Til Appel og Lønningsparade om Emd. Kl. 7.

12. Stillede til Appel om Emd. Kl. 1 og Kl. 9.

13. Alarmeret om Natten Kl. 12, men efter en Times Tids Forløb fik vi Tilladelse til at gaa ind i vore Hytter, men maatte beholde Tøjet paa, indtil det blev Dag. Stillede til Parade om Fmd. Kl. 9 og til Appel Kl. 1 og 9.

14. (Appel og Lønningsparade). Tillige stillede vi til Parade for vores nye Korpskommandør Major v. Viberg, som vi har faaet i Stedet for vores forrige Major v. Mønning, som blev haardt saaret d. 25. f. M., senere amputeret.

15. Stillede om Morgenen Kl. 6 til Svømning, og derefter marcherede vi paa Forpost ved Flekkeby og afløste 10. Bat. Kl. 8, jeg kom paa Piquetvagt ved Flekkeby Kro.

16. Afløste vores Compagnis 1. Division af Feltvagten Nr. 2 om Fmd. Kl. 10.

17. Afløst af 1. Reservebataillon om Fmd. Kl. 9 og marcherede tilbage til vores Bivuakstilling pr. Kockendorf.

18. Stillede til Appel om Morgenens Kl. 9 og kom straks paa Arbejde med at bygge Barakker, hvori vi skal bo.

19. Stillede til Arbejde om Morgenens Kl. 6 ved Barakkerne og til Appel om Emd. Kl. 7½.

20. Stillede ligeledes til Arbejde om Morgenens Kl. 6 og til Appel om Emd. Kl. 7.

21. Stillede om Morgenens Kl. 8 til Forposttjeneste og afløste 10. Bat. paa Feltvagten Nr. 2 om Fmd. Kl. 9.

22. Afløst af vort Comp. 1. Division om Fmd. Kl. 9 og kom paa Piquetvagt ved Flekkeby Kro.

23. Afløst af 1. Reservebat. om Fmd. Kl. 9 og marcherede tilbage til vores Bivuakstilling pr. Kockendorf.

24. Stillede om Fmd. Kl. 9. Der blev udleveret Munderingssager; jeg fik et Par nye Bukser. Til Appel om Middagen Kl. 1 og Aftenen Kl. 7½ stillede med hvide Bukser.

25.—26. (Intet særligt).

27. Stillede om Morgenens Kl. 8 til Feltposttjeneste og afløste 10. Bat. om Fmd. Kl. 10. Jeg kom paa Piquetvagt ved Flekkeby Kro, og om Emd. kom jeg ud med en Patrouille, som bestod af 30 Mand, igennem Esphern, Woldskroe til Breikendorf (Breken-torp) og saa Tyskerne nærme sig Byen og bestige en Bakke, men da de fik os i Sigte, løb de deres Vej igen hen imod Wittensee. Da vi kom tilbage, var Forpostkæden trukken til Flekkeby over Gjødeby; det var om Aftenen Kl. 10.

28. Hele Dagen paa Forpost ved Gjødeby.

29. Blev vi afløst af 1. Reserve Bat. om Fmd. Kl. 9, marcherede derfra tilbage til Kirkebyen Cosel (Kosel), hvor vi blev indkvarteret 2., 3. og 4. Peloton i een Gaard. Appel.

30. Appel.

31. Stillede om Morgenen Kl. 6 til Arbejde ved Holm og sløjfede Gærder.

1. *September*. Alarmeret om Natten Kl. 2 og stod under Gevær paa Alarmpladsen til Kl. 7 om Morgenen, da vi marcherede paa Forpost ved Holm og afløste 3. Reserveb. Jeg kom paa Piquetvagt, Tyskerne patrouillerede tæt ind til Forpostkæden til en By ved Navn Hummerfeldt, hvor en af vore Patrouiller stødte sammen med dem, der veksledes enkelte Skud, hvorefter Tyskerne trak sig tilbage.

2.—8. Skiftevis i Kvarter i Kokkendorf og Kosel og paa Forpostvagt eller Patrouille til Durvade, Gjødeby og Holm.

9. Afløst af 10. Bat. om Fmd. Kl. 8 og marcherede efter Cosel, hvorfra vi øvede Felttjeneste paa Marken efter Missunde, marcherede derfra over Slien til Brodersby og blev 4. Peloton indkvarteret paa en Gaard.

10. Stillede om Morgenen Kl. 4 og marcherede over Slien til Missunde og besatte Forskandsningerne ved Brohovedet til Kl. 8, da vi marcherede tilbage i vores forrige Kvarter.

11. Stillede om Morgenen Kl. 4 og marcherede til Missunde for at besætte Forskandsningerne, marcherede herfra Kl. 7 og kom paa Forpost ved Holm og afløste 3. Reserveb.

12. Blev vi afløst af 10. Bat. og marcherede til Cosel, men om Emd. Kl. 1 blev der alarmeret; thi Tyskerne var i stærk Fremrykning ved Mølnhorst og

Kockendorf; vi maatte øjeblikkelig stille paa vores Alarmplads, hvorfra vi straks marcherede ud nordvest for Byen, hvor vi blev udstillet i Kæde, og efter kort Tids Forløb optog Fægtningen og afløste 10. Bat., som trak sig tilbage efter Missunde, og vi retirerede i bedste Orden bag efter, til vi naaede Løbegravene uden for Brohovedet, hvor vi afløstes af 3. Reserve Bat., og vi marcherede over Broen og besatte de ved Sliens nordlige Bred opkastede Løbegrave. Nu først begyndte en frygtelig Artillerikamp, som varede i 2 Timer imellem Kanoner af vores 1. Batteri og 6 Kanoner af vores 5. Batteri, kommanderet af dets brave Chef, Kaptajn Dinesen, og 3 fjendtlige Batterier, hvor vore efter forbemeldte Tids Forløb tvang Fjenden til at trække sine Kanoner ud af Ilden med stort Tab, hvorefter 3. Reserve Bat. avancerede frem og straks efter trak over Broen for at forfølge den retirerende Fjende, hvoraf vi tog en Del til Fange; først ved Mørkets Udbrud ophørte Forfølgelsen, og Fjenden stod langs med Chausseen imellem Slesvig og Eckernförde, omtrent Kl. 8 trak vi os tilbage over Broen ved Missunde til Brodersby, hvor Kompagniet indkvarteredes i een Gaard.

13. Stillede vi om Morgenen Kl. 4 og marcherede til Missunde og kom straks over Broen, og da vi havde modtaget vor Naturalforplejning og frisk Ammunition rekognoscerede vi frem over Valpladsen, og 3. Reservebataillon avancerede frem og indtog vor forrige Forpoststilling uden at støde paa noget fjendtligt. Om Emd. Kl. 4 marcherede vi igen ind i Cosel i vores forrige Kvarter.

14. Stillede om Morgenen Kl. 5 og marcherede ud af Byen og indtog Stillingen, hvorfra vi i For-

gaars optog Fægtningen, og Kl. 6 marcherede vi til Kockendorf og afløste 3. Reserve Bat. Vort Comp. stod Piquetvagt paa vores forrige Bivuakplads, hvor det ser frygteligt ud, da alle vore Hytter er afbrændt af Tyskerne.

15. Blev vi afløst af 10. Bat. om Morgenen Kl. 8, og vi marcherede til Missunde, hvor 4. Peloton blev indkvarteret i een Gaard.

16.—17. (Paa Vagt ved Mysunde og i Holm).

18. Blev vi afløst af Feltvagt af 10. Bat. om Morgenen Kl. 8, og derfra marcherede vi til Cosel i vores gamle Kvarter. Stillede om Emd. Kl. 3 hos vor Pelotonskommandant, fortiden Sergent Ribe, og fik opgivet, hvad Tøj vi havde tabt i Slaget d. 12. ds. Kl. 4 stillede vi til Lønningsparade. Jeg fik mig i Dag en Riffelmusket istedet for mit franske Gevær, som jeg afleverede til en syg.

19.—20. (Feltøvelse og Vagt).

21. Idagsmorgen indtraf en rask Patrouillefægtning mellem en udsendt Patrouille fra vores venstre Side Feltvagt og en meget stærk fjendtlig Patrouille, som havde besat Østerby, vores led intet Tab. (Arbejdede senere paa Forskandsningerne ved Mysunde).

22. (Skansearbejde ved Mysunde).

23.—28. (Forpost ved Holm m. m. 28. var Jensen til Alters i Brodersby).

29. (Forpost ved Holm). Henimod Aften blev alarmeret, da Tyskerne viste sig tæt foran vor Stilling, hvorfor vi maatte staa under Gevær hele Natten.

30. Blev vi afløst af 10. Bat. om Morgenen Kl. 7 og marcherede til Cosel i vores gamle Kvarter. Stillede om Emd. Kl. 1, da alt kassabelt Tøj blev op-

tegnet; der hørtes Kanonade til højre ligesom de tvende foregaaende Dage.

1. *Oktober*. Stillede om Morgenen Kl. 5 og marcherede udenfor Byen, her blev jeg udkommanderet for at hente en Arrestant i Missunde, som skulde i Krigsforhør i Byen, og efter endt Forhør bragte jeg ham til Missunde igen.

2.—21. (Paa Vagt og Forpost i Egnen omkring Mysunde, et Par Gange Skansearbejde; d. 8. rykkede Tyskerne frem mod »vor Nabo Feltvagt paa venstre Side ved Kockendorf, men efter kort Tids Forløb trak sig igen tilbage«. Ogsaa den 28. »var Tyskerne i Fremrykning ved Kockendorf og Flekkeby, og vi marcherede ud og indtog vor sædvanlige Stilling udenfor Alarmpladsen, men den Peloton, hvori jeg staar, fik Ordre at dække to Kanoner, som kørte op imod Kockendorf, men Fjenden trak sig straks tilbage, og om Emd. Kl. 2 marcherede vi tilbage i vore Kvarterer«).

1. *November*. (Forpost).

2. Afløst af Vagt af 3. Reserve Bat. om Morgenen Kl. 9. Vi maatte alle Mand straks efter ud at patrouillere, fordi Fjenden i Morgenstunden tog 4 Mand til Fange af vort Compagni, jeg kom til Hummerfeldt, men Fjenden var løbet sin Vej med sit Bytte det bedste, han kunde.

3.—8. (Eksercits, Vagt i Blokhuset ved Holm og paa Forpost, indkvarteret i Weseby (Vesby)).

9. (Stillede Kl. 12 Nat) og marcherede gennem Holm efter Flekkeby; derfra igennem Skoven efter Hummerfeldt og indtog en Stilling mellem dette og Woldskroe for at opsnappe Tyskernes Patrouiller, men da det blev Dag, og ingen fjendtlig viste sig,

drog vi den Vej tilbage, vi var kommen. Vi ankom til Weseby ved Middagstider og modtog med det samme Lønning.

10. (Paa Vagt ved Holm og Weseby). Jeg stod Vedetpost ved Dürvade.

11.—12. (Indkvarteret i Mysunde, d. 12. »ankom 24 Rekrutter til vort Kompagni«).

13. Stillede om Morgenen Kl. 6½ og 4. Peloton indtog en Stilling bag Ornom Mølle ved Coselaae til Kl. 7, da vi marcherede paa Forpost og afløste 4. Bat., jeg gik med Patrouille til Herved.

14. Afløst af Vagt af 3. Reserve Bat. Ved Afløsningstiden rykkede Tyskerne frem med en stærk Rekognoceringspatrouille igennem Hummerfeldt til Gjødeby, hvorfra de stærkt beskød Chausseen imellem Flekkeby og Holm, hvorved vor i Flekkeby værende Patrouille afskaares deres Retraite til Holm, hvorfor de maatte sætte over Engen og gaa over en Dæmning over Aaen nede ved Slien, efter en Times Forløb stak Fjenden samme Vej tilbage, som han var kommen, og vi marcherede til Cosel, hvor Campagniet indkvarteredes i vore gamle Kvarterer. En stor Del af Mandskabet afleverede det gamle hidtil brugte Lædertøj og Tornystre og modtog nyt og mere hensigtsmæssigt Tøj i Stedet.

15. Stillede om Morgenen Kl. 7½ og marcherede uden for Cosel, hvor Korpset samledes. Der blev en stor Del Dannebrogssordener uddelt, og vores Kommandersergent blev dekoreret med den russiske St. Annaordens 5. Klasse. Stillede til Appel Emd. Kl. 3.

16. Stillede om Morgenen Kl. 7 og marcherede paa Forpost ved Holm. Jeg kom paa Vagt i Blokhuset.

17. Afløst af Vagt af 3. Reserve Bat. Om Morge-

nen var en stærk Patrouille i Fægtning saavel i Egnen af Østerby som i Retningen efter det slesvigske Armekorp's venstre Fløj i Egnen af Geltoft; vi marcherede derefter til Brodersby, og jeg blev indkvarteret hos Hans Johan Jørgensen, kun 5 Mand.

18. For første Gang i Seng, siden jeg forlod Lysabbelskov 15. Juli. Stillede til Appel og Lønningsparade om Formiddagen Kl. 8 i vagtparademæssig Paaklædning.

19. Paa Forpost i Flekkeby.

20. (Kom i det gamle Kvarter. Patrouillefægtning i Retning efter Geltoft, Iael (Jagel), Kropp og Brekkendorf).

21. (Inspektion, Lægeeftersyn).

22. Stillede om Morgenen Kl. 7 og marcherede ud paa Forpost ved Holm, og jeg afløste 4. Bat. i Skansen ved Slien. Alting er trygt og stille.

23. Afløst af Vagt af 3. Reserve Bat. Den fra vort Kompagni i Flekkeby udstillede Feltvagt blev i Morgendæmringen heftig angreben af en langt overlegen Insurgentpatrouille, hvorfor vore forsigtig trak sig tilbage bag Gjødebysaa imellem Holm og Flekkeby, hvorfra vore med god Virkning beskød Fjenden, som ogsaa straks trak sig uden for Byen, og vore indtog igen deres Stilling, men Posterne blev beskudt af Fjenden, som laa dækket bag Gærderne, men da en Patrouille kom Feltvagten til Hjælp, løb Insurgenterne deres Vej igen, uden noget Tab paa vor Side. Vi marcherede igen til Brodersby, og (jeg indkvarteredes) hos min brave Vært Johan Heinrich Jürgensen.

24. (Intet særligt).

25. (Forpost ved Holm). Jeg kom paa Piquetvagt ved Dürvade.

26.—30. (I Kvarter i Kosel, 27. paa Vagt uden for

Byen. »Jeg modtog et Olieudugs Betræk til min Felt-hue«. 28. Paa Forpost ved Holm, Jensen i Blokhuset ved Møllen. 29. Indkvarteret i Brodersby og fik et nyt Sæt Lædertøj og Tornyster. 30. »Jeg gik til Missunde for at tale med mit Søskendebarn John Adersen fra Nebel«).

1. *December*. Stillede om Morgenen Kl. 3 og marcherede efter Missunde, derfra igennem Holm og Flekkeby og besatte Granskoven uden for Louisenlund, til det blev Dag, da vi marcherede tilbage til Holm, og jeg kom paa Vagt i Flekkeby og afløste 4. Bat. Alting var roligt paa Forpost i Dag.

2. Indkvarteret i Veseby. Om Aftenen kunde vi se Skæret af en stærk Ildebrand i sydlig Retning.

3.—6. (4. Forpost ved Holm. Jensen stod ved Mølleaaen, hvor Isen i Aaen kunde bære. 5. Indkvarteret i Mysunde).

7. Stillede om Morgenen Kl. 6½ og marcherede paa Forpost ved Holm. Før Afløsningen rykkede Tyskerne ind i Flekkeby med alle Veje fra Louisenlund, hvorved de fratog 4. Linie Bat. 17 a 20 Mand med Tabet af en Løjtnant, som blev beskudt paa Flekkeby Gade. Vi kom straks ud i Patrouiller, men Bæsterne var i Tide stukket deres Vej med det rige Bytte Om Emd. var jeg med Patrouille gennem Güby og Louisenlund.

8.—14. (I Kvarter i Kosel hos en Schrøder; 10. paa Vagt i Blokhuset ved Møllen, 11. kom 3. Bat. kørende fra Slesvig og kom sammen med 4. Bat. og 3. Reserve Bat. ud at recognocere, men traf »uheldigvis« intet fjendtligt, indkvarteret i Geel, paa Vagt i Flekkeby).

15. Blæst Alarm om Morgenen Kl. 8, og vi maatte ud med en Fart, da vore Forposter var i stærk

Fægtning med en overlegen fjendtlig Styrke i Eggen af Kockendorf. Vi stillede paa Alarmpladsen og marcherede uden for Byen og indtog vor gamle Stilling. Her laa vi i 2 Timer, men da Fjenden trak sig tilbage, blev Korpset samlet, og der blev uddelt Dannebrogstegn som Belønning for udvist Tapperhed d. 19. Sept.

16. (Forpost ved Holm). Jeg kom paa Vagt ved Slien. Forrige Nat blev vi temmelig stærk alarmeret, da vi blev vækket af vores Søvn om Natten Kl. 11, og vi maatte tage Tøjet paa, hvorefter vi igen lagde os til Ro og blev ogsaa uforstyrret liggende, indtil det blev Dag.

17.—23. (I Kvarter i Brodersby hos Købmand Schütt, 18. modtog en Pakke fra mine Forældre, 20. Forpost ved Holm, jeg kom paa Piquetvagt ved Dürvade, 21. i Kvarter i Fyssinge hos Gmd. Hans Larsen).

24. (Paa Forpost ved Holm), jeg kom paa Feltvagt i Blokhuset. Jeg fik mig efter Omstændighederne et prægtigt Maaltid Mad. Det var rigtignok en simpel Juleaften, men vi holdt den Dag uforstyrret Fred og Ro.

25.—26. (Kvarter i Kosel hos Schröder).

27. Vi blev vækket om Natten af vores søde Søvn og stillede paa Alarmpladsen Kl. 1 og marcherede uden Tornyster til Møllhorst, hvor Compagniet deltes i flere Kommandoer, hvoraf en Del marcherede igennem Østerby. Den Afdeling, jeg stod ved, satte over Grøfter og Gærder, og der gjordes først Holdt, hvor Vejene støder sammen mellem Hummerfeldt, Østerby og Hytten. En større Afdeling af vort Compagni i Forening med 2. Comp. angreb en fjendtlig Feltvagt og tvang samme til at trække sig tilbage,

men uden at tage en eneste Mand tilfange. Derpaa afbrændte Tyskerne deres Bavnsignaler, og Generalmarchen blev blæst overalt i de nærmeste Byer. Mellem 6 og 7 trak vi os tilbage til Møllhorst og derfra tilbage til vore Kvarterer i Cosel.

28.—30. (Forpost ved Holm, 29. indkvarteret i Mysunde, Jensen i Færgegaarden).

31. Stillede om Morgenen Kl. 8, og imedens vi stod opstillet, begyndte en stærk Forpostfægtning; vi maatte derfor blive paa Pladsen og blev Vidner til, at Herregaarden Møllhorst gik op i Luer, vore Forposter trak sig tilbage; men efter en Times Tids Forløb avancerede vore igen og fordrev Tyskerne og gjorde ved denne Lejlighed 5 Fanger. Det var 10. lette Infanteribataillon, der saa vel bestod i denne Fægtning. Vi fik først Tilladelse til at gaa i vore Kvarterer omtrent Kl. 1.

Vi holdt et prægtigt Maaltid i Aften, d.v.s. efter Omstændighederne, men alle var glade og muntre, og vi var veltilfredse med det, vi nød, og vi skiltes ad med det Ønske, at vi til næste Aar maatte fejre denne Aften i vort kære Hjem i Fred og Ro.

Saaledes har jeg, Gud være lovet, lykkelig fuldendt et Aar, der for mig er gledet saa vel forbi. Det første halve Aar nød jeg Livet saa mageligt og roligt, idet vi laa i Kantonnement paa Als, og havde det lige saa godt som nogen Herremand. Det sidste halve Aar derimod har været det modsatte, idet vi har maattet døje alle Krigens Besværligheder og Strabadser, følt, hvad en Soldat og Kriger til enhver Tid er udsat for, nemlig om Sommeren Hede og Tørst, om Vinteren er Kulden vor værste Fjende; thi den strækker flere paa Sygesengen end

Kuglerne. Jeg har i det hele taget nydt en udmærket Sundhed og ikke været syg en eneste Dag til Ende.

1851.

1.—25. *Januar*. (Skiftevis paa Forpost ved Holm og i Kvarter i Fyssing, Weseburg eller Mysunde; d. 12. gik det muntert med »Snebuller« en Times Tid. 20. ankom permitterede fra Insurgenterne. 21. blev en Del Poster indtrukket. 22. sløjfedes Barikaderne).

26. Idag blev atter en Del Poster indtrukket. Afløst af Vagt Kl. 12 og marcherede til Geel i vort gamle Kvarter, stillede til Appel og Lønningsparade om Emd. Kl. 4, og med det samme affyrede vi vore Geværer. Derpaa modtog vi Ordre at stille til Afmarch til Eckernførde om Natten Kl. 11.

27. Stillede om Natten Kl. 11, og vi marcherede til Missunde, hvor hele Korpset samledes, og Adjudanten oplæste en Proklamation fra vores kommanderende General v. Krogh, som modtoges med et rungende Hurra. Derpaa marcherede vi til Eckernførde, hvor vi ankom Kl. 4, og efter 1 Times Forløb kom vi ombord paa et Transportfartøj, som kom paa Slæbetov efter Dampskibet »Holger Danske«, som afsejlede Kl. 8, og nu gik det rask videre. Men det varede ej længe, førend der paakom mig en stærk Søsyge, som varede i flere Timer. Mellem Kl. 5 og 6 Emd. naaede vi Slipshavn, herfra ilandsattes vi i Jøller. Da alt Mandskabet var kommet i Land, gik det til Nyborg under fuld Musik. Udenfor Strandporten stod Borgervæbningen opstillet, som modtog os med Hurraraab og marcherede foran os ind i Byen. Ved Hovedvagten brændte Fak-

ler, og vi marcherede under fuld Musik gennem de oplyste Gader, som oplystes af den almindelige Illumination. Paa Torvet gjordes Holdt, og Borgermesteren bød os hjerteligt Velkommen og derpaa et vældigt Hurra for 3. Jægerkorps.

— — —

Hermed slutter Dagbogsoptegnelserne af Menig Nr. 243 ved 3. Jægerkorps' 1. Compagni.
